

ACC. N:R. *M. 6093:1-6.*

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Gunnar Johansson*

Härad: *Norvidinge*

Adress: *Finnaråsa, Rottne*

Socken: *Söraby*

Berättat av: *Min mor*

Uppteckningsår: *1939*

Född år *1876* i *Söraby*

Uppteckningen rör	<i>Äldvål</i>	<i>S. 1.</i>	<i>svan i Ullna Nr. 8 b.</i>
	<i>Stöpning</i>	<i>" 4 "</i>	<i>" " Nr. 22.</i>
	<i>Uthastning</i>	<i>" 5 "</i>	<i>" " "</i>

Skriv endast på denna sida!

*6 sid.*

6093

Ulma H.

Sm.

Norrvindsgård Ven. Skovene

Söraby Sv

1929

Upp. Gunnar Johansson, Rättor.

f. 1876.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Kartfrågelistan 8 (6).

Eldbål.

Här i Söraby socken har i långa tider brukats tända ristbål Valborgsmässoafton och kallades "majell" (majeld)

I Höpaväs by där jag bor har brukats tändas "majell" på den högt belägna backen, kallad dausbacken, numera av festarrangörerna omdöpt till Ekbacken, och här befinner sig det vackra och vida berömda begravningsfältet.

Då brukade byns ungdom samlas Valborgsmässoafton för att bära ris och elda, detta skedde under glam och skratt. För i tiden brukades denna sed allmänt och man kunde från backkrönet se otaliga <sup>eldar</sup> runt omkring

på höjderna i många socknar. Det var ett vackert färgspel som en sent höst-  
mer än grönna. Nu är seden nästan  
utdöd, eller har i varje fall ej samma  
prägel som det var för bara 30 år sedan.  
Jag har varit med att elda "majell"  
många gånger.

De gamla brukade säga att elden  
skulle vara för att hälsa vären välkom-  
men, samt till att friskrämma "onda  
makter" med.

Korna släpptes ut på bete  
första gången den första juni. Detta  
skedde ofta med vissa ceremonier.  
Man skulle ge korna träljära innan  
de släpptes ut i ladugården. Man  
tog en "tvot" (trästicka) och doppade

6093

den i trätjära och beströkt därmed  
horns tunga, hon skulle då bli be-  
skyddad för sjukdommar av vaxehands  
slag under sommaren. Jag har hört  
att det ännu skall finnas personer  
som håller på med denna gamla sed-  
vänja.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

3.

6093 Uman K.

Frågelista (22.)

A. Stöpnings.

Det har ej på denna orten kunnat  
uppspöras något dylikt, annat än i  
helt vanligt syfte t.ex. att stöpa tabq-  
glas, blykulor till bössor och "blykolpar"  
till fiske.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

4.

B. Utkastning.

Här i Söraby socken har förekommit att "kasta ut", man brukade säga att "kasta ell" (eld) efter någon som man var rädd för att de skulle "förgöra". Det bestod av vanliga eldglöder tagna direkt ur spisen som kastades ut efter den som sade sig förgöra.

Sålunda kan jag berätta om mina släktingar i Brittatorp Söraby socken. Det kom in en "tattarkvinna" och började vara ovälig och stenk mot husets matmor, "tattarna" voro en särskild fasa i bygden där de äkte fram, just då kom husbonden in och han tog och kastade ut "tattarkvinnan". Då skrek hon: "jag skall förgöra, jag

6093

skall frigöra". Men då tog hustrun  
en sopskuffel med glöden ur spisen  
och kastade efter henne. (kastade ell)  
Då skrek tättarkvinnan: "Nu är det slut,  
nu går det inte". Detta var min  
mormors mor och far. De hette Sven  
Eriksson och Stina Jonasdatter.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

6.